
Wykaz źródeł i literatury

I. ARCHIWALIA

- 1) **Archiwum Akt Nowych, zespoły:**
 - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych (1918–1939)
 - Komenda Główna Policji Państwowej
 - Kancelaria Cywilna Naczelnika Państwa
 - Prezydium Rady Ministrów (1918–1939)
 - Posiedzenia Rady Ministrów (1918–1939)
 - Archiwum Ignacego Paderewskiego dopływy z CA MSW (w 1989 r.)
 - Ministerstwo Spraw Wewnętrznych – Departament Polityczny
 - Komenda Główna Policji Państwowej
- 2) **Centralne Archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (aktualnie w Centralnym Archiwum Wojskowym), zespoły:**
 - Oddział II Sztabu Głównego Wojska Polskiego podzespoły:
 - Akta Zasadnicze (292)
 - Wydział IIa Wywiadowczy (282)
 - Referat „Wschód” (262)
 - Referat „Zachód” (289)
 - Wydział IIb Kontrwywiadowczy (278)
 - Samodzielny Referat „Niemcy” (614)
 - Samodzielny Referat „Rosja” (615)
 - Referat Studiów Ogólnych (616)
 - Referat Techniczny (619)
 - Samodzielny Referat Ogólny (617)
 - Referat Traktatowy (618)
 - Akta różne wyodrębnione (263/R)
 - Ekspozytura O. II nr 1 w Wilnie (279)
 - Ekspozytura O. II nr 2 w Warszawie (264)
 - Ekspozytura O. II nr 3 w Bydgoszczy (291)
 - Ekspozytura O. II nr 4 w Krakowie (293)
 - Ekspozytura O. II nr 5 we Lwowie (280)
 - Ataszat Wojskowy w Moskwie (265)
 - Generalny Komisariat RP w WMG (288)
 - SRI DOK nr 2 Lublin (272)
 - SRI DOK nr 3 Grodno (273)
 - SRI DOK nr 6 Lwów (275)

- SRI DOK nr 8 Toruń (276)
SRI DOK nr 10 Przemyśl (267)
SRI Dowództwo Floty Gdynia (270)
- 3) **Centralne Archiwum KC PZPR (obecnie dział AAN), zespoły:**
Główna Komenda Policji Województwa Śląskiego
Urząd Wojewódzki we Lwowie
Urząd Wojewódzki w Toruniu
Urząd Wojewódzki w Łucku
Urząd Wojewódzki w Poznaniu
Komenda Wojewódzka PP w Lublinie
Komenda Wojewódzka PP w Krakowie
Komenda Wojewódzka PP we Lwowie
- 4) **Centralne Archiwum Wojskowe, zespoły:**
Teki Laudańskiego
Akta Żandarmerii
Naczelne Dowództwo Wojska Polskiego
Oddział II Sztabu Głównego WP
- 5) **Archiwum Straży Granicznej w Kętrzynie, zespoły:**
Korpus Ochrony Pogranicza
Komenda Główna Straży Granicznej
Pomorski Inspektorat Okręgowy SG
Mazowiecki Inspektorat Okręgowy SG
Małopolski Inspektorat Okręgowy SG
- 6) **Archiwum Instytutu Polskiego i Muzeum im. gen. W. Sikorskiego w Londynie**
Kolekcja akt gen. K. Zamorskiego
- 7) **Archiwum Państwowe w Katowicach**
Główna Komenda Policji Województwa Śląskiego
Urząd Wojewódzki w Katowicach
Naczelna Rada Ludowa
- 8) **Archiwum Państwowe w Łodzi**
Komenda Wojewódzka PP w Łodzi
Urząd Wojewódzki w Łodzi
- 9) **Archiwum Państwowe w Sieradzu**
Komenda Powiatowa PP w Wieluniu
Starostwo Powiatowe w Wieluniu
- 10) **Archiwum Państwowe w Krakowie**
Komenda Wojewódzka PP w Krakowie
Urząd Wojewódzki w Krakowie
- 11) **Archiwum Państwowe w Bydgoszczy**
Komenda Wojewódzka PP w Toruniu
Urząd Wojewódzki w Toruniu
Komenda Powiatowa PP w Chojnicach
Komenda Powiatowa PP w Świeciu
Komenda PP miasta Bydgoszczy
Komenda Powiatowa PP w Bydgoszczy
Starostwo Powiatowe w Wyrzysku
Starostwo Powiatowe w Chojnicach
Starostwo Powiatowe w Sepólnie
- 12) **Archiwum Państwowe w Toruniu**
Akta miasta Chełmna

- Akta miasta Chełmży
Starostwo Powiatowe w Toruniu
Magistrat miasta Torunia – Wydział I Bezpieczeństwa
- 13) **Archiwum Państwowe w Lublinie**
Komenda Wojewódzka PP w Lublinie
Okręgowy Urząd Policji Politycznej w Lublinie
Ekspozytura Policji Politycznej w Lublinie
Komenda Powiatowa PP w Białej Podlaskiej
Komenda Powiatowa PP w Chełmie Lubelskim
Komenda Powiatowa PP w Hrubieszowie
Komenda Powiatowa PP w Lublinie
Komenda Powiatowa PP w Lubartowie
Komenda Powiatowa PP w Łukowie
Komenda Powiatowa PP w Radzynie Podlaskim
Komenda Powiatowa PP w Tomaszowie Lubelskim
Komenda Powiatowa PP w Węgrowie
Komenda Powiatowa PP we Włodawie
Komenda Powiatowa PP w Zamościu
Urząd Wojewódzki w Lublinie – Wydział Ogólny
Urząd Wojewódzki w Lublinie – Wydział Społ.-Polit.
- 14) **Archiwum Państwowe w Białymstoku**
Komenda Wojewódzka PP w Białymstoku
Urząd Wojewódzki w Białymstoku
- 15) **Archiwum Państwowe w Siedlcach**
Komenda Powiatowa PP w Siedlcach
- 16) **Archiwum Państwowe w Kielcach**
Komenda Wojewódzka PP w Kielcach
Starostwo Powiatowe w Kielcach
- 17) **Archiwum Państwowe m.st. Warszawy**
Komisariat Rządu m. st. Warszawy
- 18) **Oddział Archiwum Państwowego m.st. Warszawy w Górze Kalwarii**
Akta policyjne komend powiatowych i posterunków Policji Państwowej woj. warszawskiego
- 19) **Archiwum Państwowe w Gdańsku**
Generalny Komisariat RP w Wolnym Mieście Gdańsku

II. ŹRÓDŁA I RELACJE NIEPUBLIKOWANE

- Dywerysja nieprzyjacielska na płd.-wsch. RP*, oprac. Oddziału II, Warszawa 1923.
- Gierowski W., *Plan „Zachód” – geneza, ewolucja realizacja (1918–1919)*, Wojskowy Instytut Historyczny, „Materiały i Dokumenty” (dalej: WIH MiD), sygn. 1/3/40.
- Nowiński T., *Organizacja Oddziału II Sztabu Głównego 1918–1939*, (konspekt), WIH MiD, sygn. 1/3/71.
- Rejewski M., *Wspomnienia z mej pracy w Biurze Szyfrów Oddziału II w latach 1930–1945*, WIH MiD, sygn. 1/2/44.
- Sadowski L., *Oddział II Sztabu Głównego (Rezultaty pracy pokojowej i udział w przygotowaniu wojny)*, WIH MiD, sygn. 1/3/60.
- Sprawozdanie mjr. dr. A. Świtkowskiego złożone 23.02.1943 r. przed Sądem Polowym Dowództwa I Korpusu Pancerno-Motorowego, WIH MiD, sygn. 1/2/47.
- Sprawozdanie mjr. dypl. T. Szumowskiego, szefa Samodzielnego Referatu „Zachód” Oddziału II za okres 19.03–27.08.1939 r., WIH MiD, sygn. 1/3/94.

- Szumowski T., *Formacje Polskie na Zachodzie. Berno–Paryż–Angers*, WIH MiD, sygn. V/21/70.
 Witrowy Z., *Elaborat o działalności Oddziału II w okresie międzywojennym*, WIH MiD, sygn. 1/3/17.
Wywiad czechosłowacki w Polsce, oprac. Oddziału II, CA MSW.

III. ŹRÓDŁA PUBLIKOWANE

- Batowski H., *Ze stosunków polsko-brytyjskich we wrześniu 1939 r (na podstawie materiałów archiwalnych Foreign Office)*, „Sprawy Międzynarodowe” 1971, nr 9.
 Cielewicz M., Zgórnjak M., *Przygotowania niemieckie do agresji na Polskę w 1939 r. (W świetle sprawozdań Oddziału II Sztabu Głównego WP)*, Wrocław–Warszawa–Kraków 1969.
 Ćwiek H., Starczewski H., *Kilka dokumentów o dywersji pozafrontowej WP na Zaolziu 1934–1939*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1994.
Diariusz i teki Jana Szembeka, t. 1–4, opr. T. Komarnicki, Londyn 1964.
Dokumenty i materiały do historii stosunków polsko-radzieckich, t. 1–6, Warszawa 1960–1967.
Dziennik Urzędowy MSW, 1919–1939.
Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej, 1919–1939.
 Garlicki A., Stawcki P., *Przewrót majowy w Polsce w 1926 r. Wybór dokumentów*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1977, nr 2.
Instrukcja MSW na wypadek strajku (z lipca 1932 r.), wyd. M. Grinberg, „Z Pola Walki” 1967, nr 9.
 Kleeberg F., *Projekt organizacji władz wojskowych i administracji ogólnej z czerwca 1939 r.*, opr. E. Piwowarski, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1989, nr 3.
Komunikaty Informacyjne Komisariatu Rządu na m.st. Warszawę, t. I, cz. 1–2, Warszawa 1991–1992.
 Ludyga-Laskowski J., *Materiały do historii powstań górnośląskich*, t. 1 (1919–1920), Katowice 1925.
Memorial Szefa Sztabu Głównego, gen. W. Stachewicza w sprawie kredytów na sześćoletni plan rozbudowy polskich sił zbrojnych (grudzień 1936 r.), opr. P. Stawcki, „Najnowsze Dzieje Polski. Materiały i Studia z okresu 1914–1939” 1967, t. II.
Ocena wewnętrznych stosunków w Wojsku Polskim w 19/9 w poufnym dokumencie ministra spraw wojskowych, J. Lewandowski (red.), „Zeszyty Naukowe WAP”, Seria Hist., R. 6, 1960, nr 18.
Posłowie rewolucyjni w Sejmie 1920–1935. Wybór przemówień, interpelacji i wniosków, Warszawa 1961.
Rozmowy sztabowe polsko-francuskie w Paryżu (maj 1924), wyd. H. Bułhak. P. Stawcki, „Przegląd Historyczny” 1976, t. 17, nr I.
 Rudnicki S., *Nieznany dokument w sprawie Sylwestra Wojewódzkiego*, „Przegląd Historyczny” 1976, t. 17, nr I.
Samorząd łódzki a policja, Zbiór dokumentów z przedmową A. Rzewuskiego, Łódź 1923.
Spis byłych oddziałów Wojska Polskiego, Warszawa 1935.
Sprawozdania stenograficzne z posiedzeń Sejmu RP, 1919–1939.
Wytoczne wojewody lubelskiego dot. ustosunkowania się władz do zagadnienia ukraińskiego na terenie województwa lubelskiego z 31.01.1935 r., opr. Z. Mańkowski, „Akcent” 1990, nr 1/2.

IV. PAMIĘTNIKI I WSPOMNIENIA

- Baranowski W., *Rozmowy z Piłsudskim 1916–1931*, Warszawa 1938.
 Barylski B., *Wspomnienia z więzień bolszewickich*, [w:] *Za kratami więzień i drutami obozów*, W. Lipiński i in. (red.), Warszawa 1927.
 Benedykt S., *Kijowskie „Poprawki historyczne”*, „Zeszyty Historyczne” 1975, z. 31.
 Bukowski I., *Z minionych lat. Wspomnienia oficera sztabu*, Warszawa 1974.
 Comte A., *Zwierzenia adiutanta w Belwederze i Zamku*, Warszawa 1976.
 Daszyński I., *Pamiętniki*, t. 1–2, Warszawa 1957.

- Długołęcki, *Ostatni raport. Wspomnienia b. oficera polskiego wywiadu we Wrocławiu*, Londyn 1988.
- Dowbór-Muśnicki J., *Moje wspomnienia*, Warszawa 1935.
- Drymmer W.T., *Wspomnienia*, „Zeszyty Historyczne” 1974–1975, z. 27–31.
- Drymmer W.T., *Zespoły dyskusyjne i organizacyjne tajne*, „Zeszyty Historyczne” 1972, z. 22.
- Dymowski T., *Moich 10 lat w Polsce odrodzonej*, Warszawa 1928.
- Dyplomata w Paryżu (1936–1939). *Wspomnienia i dokumenty Juliusza Łukasiewicza, ambasadora Rzeczypospolitej Polskiej*, Londyn 1989.
- Eden A., *Pamiętniki (1923–1938)*, Warszawa 1970.
- Fabrycy K., *Komórka specjalna*, „Niepodległość”, t. 5, Londyn 1955.
- François-Poncet A., *Byłem ambasadorem w Berlinie. Wrzesień 1931–październik 1938*, Warszawa 1968.
- Garlicki A., Zdziechowski J., *O styczniowym zamachu stanu 1919 r.*, „Przegląd Historyczny” 1977, R. 68, nr 1.
- Gauche M.H., *Le deuxième bureau au travail (1935–1940)*, Paryż 1954.
- Gawrych I.A., *Hotel Lomnitz. Z tajemnic szefa wywiadu*, Katowice 1947.
- Glabisz K., *Laboratorium*, „Niepodległość”, t. 6, Londyn 1958.
- Grabski W., *Dwa lata pracy u podstaw państwowości naszej (1924–1925)*, Warszawa 1927.
- Grabski W., *Wspomnienia ze Spa*, Londyn 1973.
- Haller J., *Pamiętniki*, Londyn 1964.
- Haller S., *Wypadki warszawskie od 12 do 15 maja 1926 r.*, Kraków 1926.
- Hoppe J., *Wspomnienia, przyczynki, refleksje*, Londyn 1972.
- Hulewicz O., *Wspomnienia ze służby w Biurze Personalnym MSWoj. w latach 1929–1933*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1981, nr 2.
- Jacyna J., *1918–1923 w wolnej Polsce. Przeżycia*, Warszawa 1927.
- Jastrzębski M., *Życie na krawędzi*, „Kamena”, R. 42, 1975, nr 24–25.
- Jędrzejewicz J., *W służbie idei. Fragmenty pamiętnika i pism*, Londyn 1972.
- Józewski H.J., *Wspomnienia*, „Zeszyty Historyczne”, 1982, z. 59–60.
- Katelbach T., *Moja misja kowieńska*, „Zeszyty Historyczne” 1976, z. 36.
- Kopański S., *Moja służba w Wojsku Polskim 1917–1939*, Londyn 1965.
- Laroche J., *Polska lat 1926–1935 (wspomnienia ambasadora francuskiego)*, Warszawa 1966.
- Lasocki Z., *Wspomnienia szefa administracji PKL i KRz.*, Kraków 1931.
- Łańcucki S., *Wspomnienia*, Warszawa 1957.
- Łowczowski G., *Ambasada w Paryżu 1935–1938*, „Więź” 1972, R. 15, nr 7/8.
- Łowczowski G., *Polak, jako żołnierz*, Londyn 1968.
- Małczyński J., *Moja praca w Konsulacie Generalnym RP w Opolu*, Opole 1980.
- Miedziński B., *Droga do Moskwy*, „Kultura”, R. 17, Paryż 1963, nr 6.
- Miedziński B., *Wspomnienia*, „Zeszyty Historyczne” 1976, z. 37.
- Miedziński B., *Ze wspomnień o Walerym Sianku*, „Zeszyty Historyczne” 1973, z. 23.
- Morawski K., *Tamten brzeg. Wspomnienia i szkice*, Paryż 1960.
- MSZ w okresie międzywojennym. Odpowiedzi na ankietę*, wyd. P.S. Wandycz, „Zeszyty Historyczne” 1976, z. 38.
- Nicolai W., *Geheime Mächte Internationale Spionage und ihre Bekämpfung im Weltkrieg und heute*, Lipsk 1923.
- Nicolai W., *Nachrichtendienst. Presse und Volksstimmung im Weltkrieg*, Berlin 1920.
- Noel L., *Agresja niemiecka na Polskę*, Warszawa 1966.
- Nowak J., *Wspomnienia z ławy rządowej*, Kraków 1938.
- Posner S., *Pięć lat pracy w Senacie RP (1922–1927)*, Warszawa 1928.
- Pragier A., *Czas przeszły dokonany*, Londyn 1966.
- Rakowski J., *Biuro Prasowe Prezydium Rady Ministrów 1930–1935*, „Niepodległość”, t. 16, Londyn 1983.
- Rataj M., *Pamiętniki 1918–1927*, Warszawa 1965.
- Reile O., *Geheime Ostfront. Die deutsche Abwehr im Osten 1921–1945*, Monachium 1963.
- Reile O., *Geheime Westfront. Die Abwehr 1935–1945*, Monachium 1962.

Wykaz źródeł i literatury

- Romer J., *Pamiętnik*, Lwów 1938.
Romeyko M., *Przed i po maju 1926 r.*, Warszawa 1967.
Romeyko M., *Ze wspomnień attaché wojskowego*, cz. 1–5, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1959, nr 3, 1960, nr 1, 2, 3.
Rudnicki K., *Wspomnienia prokuratora*, Warszawa 1957.
Schellenberg W., *Wspomnienia*, Wrocław 1987.
Schimitzek S., *Drogi i bezdroża minioniej epoki. Wspomnienia z lat pracy w MSZ (1920–1939)*, Warszawa 1976.
Skladkowski-Sławoj F., *Nie ostatnie słowo oskarżonego. Wspomnienia i artykuły*, Londyn 1964.
Skladkowski-Sławoj F., *Strzępy meldunków*, Warszawa 1936.
Skotnicki J., *Przy sztalugach i przy biurku. wspomnienia*, Warszawa 1957.
Skrudlik M., *Sprawa Skrudlika*, Poznań 1923.
Stachiewicz W., *Pisma*, Paryż 1979.
Strumph-Wojtkiewicz S., *Tiergarten*, Warszawa 1967.
Suski J., *W służbie publicznej na dwóch kontynentach*, Warszawa 1988.
Szymański A., *Kraków–Warszawa–Berlin*, „Niepodległość”, t. 4, Londyn 1952.
Szymański A., *Zły sąsiad. Niemcy 1932–1939 w oświetleniu polskiego attaché wojskowego w Berlinie*, Londyn 1959.
Świtalski K., *Diariusz 1919–1939*, do druku przygotowali: A. Garlicki, R. Świętek, Warszawa 1992.
Uziębło W., *Wspomnienia 1900–1939*, Wantowa 1965.
Wachowiak S., *Czas, które przeżyłem. Wspomnienia z lat 1890–1939*, Warszawa 1983.
Wardęski K., *Moje wspomnienia policyjne*, Warszawa 1925.
Witos W., *Moje wspomnienia*, Paryż 1965.
Wodzicki R., *Wspomnienia Gdańsk–Warszawa–Berlin 1928–1939*, Warszawa 1972.
Wojciechowski S., *Moje wspomnienia*, Lwów 1938.
Wspomnienia i relacje attaché wojskowych, „Goniec Karpacki” 1959, R. 18, nr 2/3.

V. OPRACOWANIA, MONOGRAFIE, ARTYKUŁY I PRZYCZYNNKI

- Abshangen K.H., *Canaris*, Stuttgart 1955.
Ajnenkiel A., *Od rządów ludowych do przewrotu majowego. Zarys dziejów politycznych Polski 1918–1926*, Warszawa 1977.
Ajnenkiel A., *Polska po przewrocie majowym. Zarys dziejów politycznych 1926–1939*, Warszawa 1980.
Arume Heino, *Stosunki polsko-estońskie w latach 1922–1925*, „Studia Historyczne” 1975, R. 18, z. 2.
Babiński W., *Z materiałów archiwalnych*, „Zeszyty Historyczne” 1974, z. 30.
Bagiński H., *Wojsko polskie na wschodzie 1914–1920*, Warszawa 1920.
Banach K., *Zasady i metody pracy Oddziału II Sztabu Głównego*, Warszawa 1938.
Benisz A., *Góry Śląsk w walce o polskość*, Katowice 1930.
Bergman A., *Rzecz o Bronisławie Tanuskiewiczzu*, Warszawa 1977.
Bergman A., *Sprawy Białoruskie w II RP*, Warszawa 1984.
Bernaś F., Meissner L., *Plonąca granica*, Warszawa 1961.
Bernaś F., *V kolumna*, Warszawa 1972.
Bielieckij S. M., *Operativnaja razwiwedka*, Moskwa 1929.
Bierowski T., *Gdańsk a kampania polsko-bolszewicka 1920*, „Sprawy Obce” 1931, z. 6.
Blücher W., von, *Deutschlands Weg nach Rapallo*, Wiesbaden 1951.
Bocheński A., *Między Niemcami a Rosją*, Warszawa 1937.
Böhm T., *Żandarmeria II Rzeczypospolitej*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 1990, nr 1.
Bolszewicy w polskiej plebani (Niedoszły rząd bolszewicki w Polsce na czele z dr. Marchlewskim, Dzierżyńskim i Konem), Wyszaków 1921.
Borkowski J., *Represje policyjne w II RP*, „Pokolenia” 1981, R. 19, nr 3.

- Bronisławski J., *Szpiegostwo, wywiad, paragrafy*, Warszawa 1974.
- Bronkowski B., *W walce z prowokacją*, Wilno 1933.
- Buchheit G., *Der deutsche Geheimdienst. Geschichte der militärischen Abwehr*, Monachium 1966.
- Bulhak H., *Próba czechosłowackich kół wojskowych nawiązania rozmów sojuszniczych z polskim Sztabem Głównym w marcu 1938 r.*, „Studia z dziejów ZSRR i Europy Środkowej” 1979, L 15.
- Bulhak H., *Próby przekształcenia sojuszu wojskowego z Rumunią w trójstronne przymierze polsko-francusko-rumuńskie w latach 1923–1924*, „Przegląd Historyczny” 1973, t. 64, nr 3.
- Bulhak H., *Z dziejów stosunków wojskowych polsko-czechosłowackich latach 1927–1936*, „Studia z Dziejów ZSRR i Europy Środkowej” 1975, t. 11.
- Bulhak H., *Z dziejów stosunków wojskowych polsko-czechosłowackich w latach 1921–1927*, „Studia z Dziejów ZSRR i Europy Środkowej” 1969, t. 5.
- Carrias, *Comprendre*, Paryż 1932.
- Castellan G., *Le rearmement clandestin du Reich 1930–1935*, Paryż 1954.
- Chodkiewicz K., Stepek W., *Służba wywiadowcza i ochrona przeciwszpiegowska*, Poznań 1925.
- Chojnowski A., *Koncepcje polityki narodowościowej rządów polskich w latach 1921–1939*, Wrocław 1979.
- Chróścielewski W., *Ograniczenia praw poselskich w praktyce życia politycznego II RP w latach 1926–1930*, „Acta Universitatis Lodzensis”, Seria I. Nauki Humanistyczno-Społeczne, nr 32, Folia Juridic, „Historia Państwa i Prawa”, 1978.
- Ciałowicz J., *Polsko-francuski sojusz wojskowy 1921–1939*, Warszawa 1971.
- Cieplewicz M., *Przejście Wojska Polskiego na stopę pokojową oraz jego kadry i budżet w połowie lat dwudziestych*, „Studia i Materiały do Historii Wojskowości”, t. 31, 1980.
- Cilecki E., *Historyczne aspekty przestępstw przemysłowych*, „Zeszyty Naukowe Akademii Spraw Wewnętrznych” (dalej: ZN ASW) 1975, nr 11.
- Crankshaw E., *Gestapo narzędzie tyranii*, Warszawa 1959.
- Ćwiąk H., *Kilka uwag na temat polityki władz sanacyjnych wobec mniejszości niemieckiej na Górnym Śląsku w latach 1934–1939*, „Studia i Materiały do Historii Wojskowości” 1987, t. 16.
- Ćwiąk H., *Na tajnym froncie polsko-niemieckim*, Częstochowa 2005.
- Ćwiąk H., *Rotmistrz Sosnowski*, Kraków 2010.
- Ćwiąk H., *W tajnej służbie II Rzeczypospolitej*, Częstochowa 2009.
- Ćwiąk H., *Przeciw Abwehrze*, Warszawa 2001.
- Cygański M., *Niemiecki wywiad wojskowy i polityczny na Śląsku w latach 1920–1930 i jego aktywność przeciwko Polsce*, „Sprawozdania Opolskiego Towarzystwa Przyjaciół Nauk”, Wyd. I. Nauki Hist.–Społ., Seria A, 1980, nr 17.
- Cygański M., *Struktura i antypolska działalność niemieckiego wywiadu na Śląsku (1920–1938)*, „Studia Śląskie”, t. 37, 1980.
- Czarnik A., *Z antypolskiej działalności niemieckiego wywiadu wojskowego na Pomorzu Zachodnim (1921–1938)*, „Koszalińskie Studia Materialne” 1975, nr 2.
- Czechowicz K., *Nowoczesna służba informacyjno-wywiadowcza*, „Bellona”, z. 3–4, Londyn 1961.
- Czechowicz K., *Służba informacyjno-wywiadowcza*, „Bellona”, z. 6, Londyn 1944.
- Danielewicz J., *Ruchy rewolucyjne na Lubelszczyźnie 1918–1923*, Lublin 1968.
- Datner S., *Z dziejów dywersji niemieckiej w czasie kampanii wrześniowej*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1959, nr 4.
- Deruga A., *Geneza polsko-radzieckiego konfliktu zbrojnego na ziemiach litewsko-białoruskich*, „Z Dziejów Stosunków Polsko-Radzieckich” 1969, t. 4.
- Deruga A., *Polityka wschodnia Polski wobec ziem Litwy, Białorusi i Ukrainy (1918–1919)*, Warszawa 1969.
- Deruga A., *Sily zbrojne w organizacji państwa*, Warszawa 1938.
- Długajczyk E., *Tajny front na granicy cieszyńskiej*, Katowice 1993.
- Dominiczak H., *Granica polsko-niemiecka 1919–1939*, Warszawa 1975.
- Dominiczak H., *Granica wschodnia RP w latach 1919–1939*, Warszawa 1992.
- Dominiczak H., *Ochrona granicy wschodniej w latach 1919–1939*, ASW, Warszawa 1983.

- Dopierała D., *Gdańska polityka Józefa Becka*, Poznań 1967.
- Duracz J., *Prowokatorzy i zamachowcy*, „Prawo i Życie” 1987, nr 9.
- Dziesięciolecie odrodzenia polskiej siły zbrojnej 1918–1928*, Warszawa 1928.
- Dziewanowski W., *Szpiegostwo*, Warszawa 1938.
- Dziewanowski W., *Tajemnica wojskowa*, „Bellona”, Londyn 1991.
- Erasmus J., *Der geheime Nachrichtendienst*, Getynga 1955.
- Feduniszyn J., *Kontrszpiegowska służba śledcza*, Lwów [b.r.w.].
- Garliński J., *Enigma*, Londyn 1980.
- Gondek L., *Antyhitlerowska współpraca Oddziału II Sztabu Głównego WP z wywiadami innych państw*, „Przegląd Zachodni”, R. 31, t. I, 1975, nr 1.
- Gondek L., *Działalność Abwehry na terenie Polski 1933–1939*, Warszawa 1974.
- Gondek L., *Działalność wywiadu polskiego w Prusach Wschodnich (1934–1939)*, „Komunikaty Mazursko-Warmińskie” 1978, R. 22, nr 4.
- Gondek L., *Na tropach tajemnic III Rzeszy*, Warszawa 1987.
- Gondek L., *Wywiad polski w III Rzeszy 1933–1939*, Warszawa 1978.
- Gostyńska W., *Konferencja państw bałtyckich i Polski w Helsinkach w 1920 r.*, „Zapiski Historyczne”, t. 42, 1977, z. 4.
- Guerin A., *Canaris, Schellenberg, Dulles*, „Kierunki” 1969, nr II.
- Gunzenhauser, Geschichte des geheimen Nachrichtendienstes (spionage, sabotage und abwehr)*, Frankfurt n. Menem 1968.
- Hagen W., *Die geheime Front. Organisation. Personen und Aktionen des deutschen Geheimdienstes*, Linz-Wieden 1950.
- Hajduk R., *Nieznana karta tajnego frontu*, Warszawa 1985.
- Haswell J., *British Military Intelligence*, Londyn 1973.
- Hauser P., *Mniejszość niemiecka w województwie pomorskim w latach 1920–1939*, Wrocław 1981.
- Hitell D., *Sztab wojskowy – zarys historyczny*, Warszawa 1961.
- Irridenta i prowokacje. Z dziejów mniejszości niemieckiej w Polsce*, Poznań 1959.
- Irridenta niemiecka w Europie Środkowej i południowo-wschodniej przed II wojną światową*, H. Batowski (red.), Katowice–Kraków 1971.
- Jabłoński H., *Narodziny II Rzeczypospolitej 1918–1919*, Warszawa 1962.
- Jabłoński H., *Z tajnej dyplomacji Władysława Grabskiego w 1924 r.*, „Kwartalnik Historyczny” 1956, z. 4–5.
- Jaduch J., *Policja Państwowa w województwie kieleckim w latach 1919–1939*, „Studia Kieleckie” 1977, R. 4, nr 2.
- Jastrzębski W., *Mjr Jan Henryk Żychoń – szef Ekspozytury nr 3 Oddziału II Sztabu Głównego w Bydgoszczy (1902–1944)*, „Kronika Bydgoska” 1991, nr 1.
- Jellentys S., *Uwagi do pracy o dominacji wojskowych w państwowym aparacie cywilnym*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1966, nr 1.
- Jońca K., *Policja Polityczna w systemie wewnętrznej administracji na Śląsku Opolskim (1936–1945)*, „Studia Śląskie” 1967, t. 11.
- Jurga T., *Jeszcze raz o komórce dywersyjnej przy polskim Sztabie Głównym*, Materiały z sesji naukowej zorganizowanej w 30 rocznicę najazdu hitlerowskiego na Polskę, Katowice 1970.
- Juryś R., *Kulisy wielkiej prowokacji*, Warszawa 1960.
- Juzwenko A., *Próby ustalenia polityki Polski wobec Rosji na przełomie 1918 i 1919 r.*, „Przegląd Historyczny” 1973, t. 64, nr 2.
- Kamiński S., *Lata walk i zamętu na Ukrainie (1917–1921)*, Warszawa 1928.
- Karuga W., *Organizacja Polskiego Komisariatu Plebiscytowego dla Górnego Śląska*, Opole 1966.
- Kopczyk H., *Niemiecka działalność wywiadowcza na Pomorzu 1920–1933*, Gdańsk 1970.
- Kopczyk H., *Organy bezpieczeństwa II RP po przewrocie majowym w 1926 r. (Struktura, zakres i niektóre metody działania)*, ZN ASW 1983, nr 33.

- Kopczyk H., Peptoński A., *Zwalczanie ruchu komunistycznego przez policję polityczną II RP (1918–1926)*, ZN ASW 1982, nr 31.
- Kossecki J., *Tajemnice mafii politycznych*, Warszawa 1978.
- Kozaczuk W., *Bitwa o tajemnice. Służby wywiadowcze Polski i Rzeszy Niemieckiej 1922–1939*, Warszawa 1975.
- Kozaczuk W., *Na peryferiach piekła*, Warszawa 1988.
- Kozaczuk W., *W kręgu Enigmy*, Warszawa 1986.
- Kozaczuk W., *Wehrmacht 1933–1939*, Warszawa 1971.
- Kozłowski E., *Wojsko Polskie 1936–1939. Próby modernizacji i rozbudowy*, Warszawa 1964.
- Koźmiński M., *Polska i Węgry przed II wojną światową (październik 1938–wrzesień 1919)*, Wrocław 1970.
- Krawczyk L., *Demobilizacja i pokojowa organizacja Wojska Polskiego w latach 1920–1921*, Warszawa 1971.
- Kubiak S., *Niemcy i Wielkopolska 1918–1919*, Poznań 1969.
- Kumaniecki J., *Oddział II Sztabu Generalnego WP o stanowisku Polski i państw bałtyckich wobec radzieckich propozycji z grudnia 1922 r.*, „Kraje Socjalistyczne” 1987, nr 1/2.
- Kurpis W., *Berlińska misja*, Warszawa 1967.
- L.K., *Ekspozytura Ministerstwa Spraw Wojskowych do spraw ukraińskich w roku 1920*, „Niepodległość”, t. 7, Londyn 1962.
- Lapter K., *Problem bałtycki w stosunkach Polski z Niemcami i ZSRR w okresie międzywojennym*, „Studia z Najnowszych Dziejów Powszechnych” 1963, nr 4.
- Ławnik J., *Represje policyjne wobec ruchu robotniczego w Polsce 1918–1939*, Warszawa 1979.
- Ławnik J., *Stosunek władz do wystąpień pierwszomajowych w latach II RP*, „Studia Kieleckie” 1983.
- Leinwand A., *Pogotowie Bojowe i Milicja Ludowa PPS 1917–1919*, Warszawa 1972.
- Lemiesz W., *Niespokojne pogranicze*, Warszawa 1989.
- Leverkuehn P., *Der geheime Nachrichtendienst der deutschen Wehrmacht im Kriege*, Frankfurt n. Menem 1957.
- Leverkuehn P., *German Military Inteligency*, Londyn 1954.
- Lewandowski K., *Sprawa ukraińska w polityce zagranicznej Czechosłowacji w latach 1918–1932*, Wrocław 1974.
- Lewicki S., *Pod znakiem chryzantemy. Z dziejów wywiadu japońskiego w latach 1890–1945*, Warszawa 1987.
- Linke H.G., *Deutsch-sowietische Beziehungen bis Rapatto*, Kolonia 1970.
- Lisiecki T., *Z tajemnic wywiadu*, „Orzeł Biały”, R. 35, Londyn 1975, nr 131, 132, 133, 134.
- Loeff W., *Spionage. Aus den Papieren eines Abwehr-Offiziers*, Stuttgart 1950.
- Łossowski P., *Kraje bałtyckie na drodze od demokracji parlamentarnej do dyktatury (1918–1934)*, Wrocław 1972.
- Łossowski P., *Stosunki polsko-litewskie w latach 1918–1920*, Warszawa 1966.
- Mackiewicz J., *Zwycięstwo prowokacji (stosunki polsko-radzieckie)*, Londyn 1983.
- Mader J., *Generałowie Abwehry zeznają*, Warszawa 1975.
- Maruszewski A., *Ochrona granic w dawnej Polsce i dzisiaj*, Warszawa 1936.
- Mastreman J., *Brytyjski system podwójnych agentów 1939–1945*, Warszawa 1973.
- Męclewski A., *Celnicy Wolnego Miasta*, Warszawa 1971.
- Miedziński B., *Polityka wschodnia Piłsudskiego*, „Zeszyty Historyczne” 1975, z. 31.
- Mikos S., *Działalność Komisariatu Generalnego RP w Wolnym Mieście Gdańsku 1920–1939*, Warszawa 1971.
- Mikulicz S., *Prometeizm w polityce II RP*, Warszawa 1971.
- Milezarek J., *Powiatowa Komenda Policji Państwowej w Wieluniu oraz posterunki pow. wielunińskiego w latach 1918–1939, ich kancelaria oraz pozostałość aktowa*, „Rocznik Łódzki” 1981, t. 32.
- Misiuk A., *Działalność polskiej policji w Wolnym Mieście Gdańsku w latach 1920–1926*, „Przegląd Policyjny” 1991, nr 1.
- Misiuk A., *Miejsce Policji Państwowej w strukturze aparatu państwowego II RP w latach 1919–1928*, „Dzieje Najnowsze” 1991, nr 2.
- Misiuk A., *Niemiecko-sowieckie braterstwo broni*, „Tygodnik Gdański Solidarność” 1990, nr 33.
- Misiuk A., *Od MSW do Posterunku PP. Dzieje ustroju organów policyjnych i administracyjnych w II RP w latach 1919–1926*, Szczytno 1988.

- Misiuk A., *Organizacja policji politycznej w Polsce w latach 1919–1923*, „Problemy Kryminalistyki” 1989, nr 185/186.
- Misiuk A., Peplowski A., *Organizacja instytucji policyjnych w II RP 1910–1926, Wybór źródeł i dokumentów*, Szczytno 1992.
- Misiuk A., *Podglądania sąsiada. Polski wywiad w ZSRR*, „Tygodnik Gdański Solidarność” 1991, nr 30.
- Misiuk A., *Sowiecka dyplomacja wobec II RP*, „Tygodnik Gdański Solidarność” 1991, nr 33.
- Mosse G.L., *Police Forces in History*, Beverly Hills, California 1975.
- Nogaj A., *Nowiński kontra Żychoń*, „Tygodnik Demokratyczny” 1986, nr 28.
- Nowakowski J.M., *Rozpad grupy pułkowników, pierwsza faza dekompozycji sanacji*, „Studia Historyczne” 1988, R. 31, z. I.
- Nowiński T., *Berlińskie Studium Niemcy*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1962, nr 1.
- Osiński S., *V kolumna na Pomorzu Gdańskim*, Warszawa 1965.
- Pałyga E., *Stosunki konsularne II RP*, Warszawa 1970.
- Papierzyńska-Turek M., *Kwestia ukraińska w Drugiej Rzeczypospolitej 1922–1926*, Kraków 1979.
- Partacz C., *Wywiad i kontrwywiad sił zbrojnych b. zaboru pruskiego 1918–1919*, „Kozalińskie Studia Materialne” 1983, nr 2.
- Peiper L., *O instytucji konfidentów i prowokatorów*, Lwów 1931.
- Peplowski A., *Udział organów bezpieczeństwa II RP w inwigilacji ruchu komunistycznego w latach 1918–1926*, „Z Pola Walki” 1982, nr 1/2.
- Peplowski A., *Wywiad polski na ZSRR 1921–1939*, Warszawa 1996.
- Peplowski A., *Geneza Policji Państwowej w II RP*, ZN ASW, 1990, nr 60.
- Peplowski A., *Kontrowersje wokół Oddziału II*, „Tygodnik Demokratyczny” 1986, nr 44.
- Peplowski A., *Kontrwywiad II Rzeczypospolitej*, Warszawa 2002.
- Peplowski A., *MSZ Oddział II oraz formacje ochrony granic wobec ruchu komunistycznego w Polsce (1918–1926)*, „Z Pola Walki” 1985, ar 1.
- Peplowski A., *Polski wywiad we wrześniu*, „Tygodnik Demokratyczny” 1986, nr 38.
- Peplowski A., *W tajnej służbie*, „Tygodnik Demokratyczny” 1986, nr 14.
- Peplowski A., *Współpraca wojskowych i policyjnych służb informacyjnych w zwalczaniu ruchu komunistycznego w Polsce 1918–1926*, ZN ASW, 1085, nr 41.
- Peplowski A., *Wywiad a dyplomacja II Rzeczypospolitej*, Toruń 2004.
- Peplowski A., *Wywiad w wojnie polsko-bolszewickiej 1919-1920*, Warszawa 1999.
- Piekarski W., *Działalność KOP w brygadzie Podole*, „Zeszyty Historyczne” 1981, z. 57.
- Pietrzak M., *Reglamentacja wolności prasy w Polsce (1918–1939)*, Warszawa 1963.
- Platt W., *Strategie Intelligence Production. Basic principles*, New York 1957.
- Pobóg-Malinowski W., *Najnowsza historia polityczna Polski*, t. 2, Londyn 1956.
- Polski wywiad wojskowy 1918–1945*, pod red. P. Kołakowskiego i A. Peplowskiego, Toruń 2006.
- Przyjaźnie i antagonizmy. Stosunki Polski z państwami sąsiednimi w latach 1918–1939*, J. Żarnowski (red.), Wrocław 1977.
- Ryszka F., *Państwo stanu wyjątkowego. Rzecz o systemie państwa i prawa Trzeciej Rzeszy*, Wrocław 1964.
- Sekretne wojna*, pod red. Z. Nawrockiego, Poznań 2014.
- Skrzypek A., *Układ polsko-bałtycki z 17 marca 1922 r.*, „Z Dziejów Stosunków Polsko-Radzieckich” 1971, t. 8.
- Skrzypek A., *Zagadnienie Niemna (1918–1928)*, „Z Dziejów Stosunków Polsko-Radzieckich” 1969, t. 5.
- Skrzypek A., *Zagadnienie polsko-litewskiej konwencji wojskowej 1919–1925*, „Z Dziejów Stosunków Polsko-Radzieckich” 1970, t. 6.
- Skrzypek A., *Zagadnienie rumuńskie w stosunkach polsko-radzieckich w latach 1932–1938*, „Z Dziejów Stosunków Polsko-Radzieckich” 1975, t. 11.
- Skrzypek A., *Związek Bałtycki, Litwa, Łotwa, Estonia i Finlandia w polityce Polski i ZSRR w latach 1919–1925*, Warszawa 1972.
- Sławoj-Składkowski F., *Kwiatuszki administracyjne i inne*, Londyn 1959.

- Smoleński J., *Walki polsko-litewskie na Suwalszczyźnie we wrześniu 1920 r.*, Warszawa 1938.
- Starzyński R., *Zarys organizacji sił zbrojnych*, Warszawa 1930.
- Starzyński S., *Organizacja państwa z punktu widzenia jego obronności*, „Bellona” 1928, Londyn.
- Stawecki F., *Następcy komendanta. (Wojsko a polityka wewnętrzna II RP w latach 1935–1939)*, Warszawa 1969.
- Stawecki P., *Korpus oficerski polskiej armii przedwrześniowej*, „Myśl Wojskowa” 1966, nr 9.
- Stawecki P., *O dominacji wojskowych w państwowym aparacie cywilnym w Polsce w latach 1926–1939*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1965, nr 3.
- Stawecki P., *Polityka wojskowa Polski 1921–1926*, Warszawa 1981.
- Stawecki P., *Rodowód i struktura społeczno korpusu oficerskiego w II RP*, „Studia Materialne Historii Wojskowości” 1981, t. 23.
- Steblik W., *Studium Niemcy z maja 1936 r.*, „Wojskowy Przegląd Historyczny” 1960, nr 3.
- Stempowski S., *Ukraina (1919–1920)*, „Zeszyty Historyczne” 1972, z. 21.
- Stengers J., *Wojna depesz 1930–1945*, „Kierunki” 1982, nr 1, 6–7.
- Strzelecki W., *Bezpieczeństwo na ziemiach polskich*, Warszawa 1934.
- Studia nad wywiadem i kontrwywiadem Polski w XX wieku*, pod red. W. Skóry i P. Skubisza. Szczecin 2012.
- Szczęśniak A., Szota W., *Droga donikąd. Działalność organizacji ukraińskich nacjonalistów i jej likwidacja w Polsce*, Warszawa 1973.
- Szkice z dziejów wojskowych Polski w latach 1918–1939*, B. Miśkiewicz (red.), Poznań 1979.
- Torzecki R., *Kwestia ukraińska w polityce III Rzeszy (1933–1945)*, Warszawa 1972.
- Touhy F., *Tajemnice szpiegostwa*, Warszawa 1923.
- Urbański K., *System represji wobec KPP w świetle praktyki woj. kieleckiego w latach 1918–1938*, „Z Pola Walki” 1976, nr 3.
- Wagner G., *Deutschland und der polnisch-sowjetische Krieg 1920*, Wiesbaden 1979.
- Wandycz P., *Sprawa Józefa Becka jako attaché wojskowego w Paryżu*, „Zeszyty Historyczne” 1972, z. 22.
- West N., *MI 5. British Security Service. Operations 1909–1945*, Londyn 1981.
- Wojciechowski M., *Stosunki polsko-niemieckie 1933–1938*, Poznań 1965.
- Woszczyński B., *Ministerstwo Spraw Wojskowych 1918–1921. Zarys organizacji i działalności*, Warszawa 1972.
- Woszczyński B., *Rola i struktura naczelnej władzy wojskowej w latach 1918–1920*, „Najnowsze Dzieje Polski. Materiały i studia z okresu 1914–1939” 1969, t. 26.
- Woytak R., *Sprawa „Enigmy”*, „Niepodległość”, t. 16, Londyn 1983.
- Woźniak M., *Tajne struktury dywersji i wywiadu WP w Wielkopolsce w latach 1938–1939*, „Kronika Wielkopolska” 1989, nr 1.
- Wyrwa T., *Wywiad i polityka w stosunkach polsko-francuskich przed 1939 r.*, „Zeszyty Historyczne” 1984, z. 67.
- Wywiad Straży Granicznej 1928–1939*, wybór, wstęp i oprac. P. Kołakowski, R. Techman, Słupsk 2013.
- Zagórski T., *Sześć tygodni w czerezwyczące*, Warszawa 1921.
- Zawadowski Z., *Ostatnie dni Komisariatu RP w Gdańsku*, „Orzeł Biały” Londyn 1974, R. 34, nr 114.
- Zgórniak M., *Wojskowe aspekty kryzysu czechosłowackiego 1938 r.*, Kraków 1966.
- Ziemia J., *Prowokatorzy*, „Poglądy” 1984, nr 2.
- Zółtaszek J., *U podstaw organizacji służby bezpieczeństwa*, Warszawa 1930.
- Zawarzin P.P., *Rabota tajno policii*, cz. 1–2, Paris 1924.